

Sonja Klemenčič

Odrasli se učimo drugače

Povedati, kakšno je uspešno izobraževanje odraslih, je tako kot v primeru otrok, izredno težko – s tem se ukvarjajo številne stroke, ki delček za delčkom odkrivajo, kako potekajo procesi učenja in kaj jih spodbuja.

Foto: osebni arhiv

Sonja Klemenčič, vodja središča za izobraževanje in svetovanje na Andragoškem centru Slovenije.

Učenje je uspešno, če je posameznik pridobil znanje, ki ga razume, ga zna uporabljati pri svojem delu in povezovati s svojim drugim znanjem.

Odgovor, kako do tega znanja, ni preprosto, ker vse poti do znanja niso enako uspešne pri vseh oblikah izobraževanja, za vsak poklic, niti za vsakega posameznika.

Odrasli udeleženci izobraževanja bi morali o svojem učenju vedeti vsaj tri stvari:

1. Tudi odrasli se lahko zelo uspešno učimo. To kažejo številni primeri iz okolja in ugotovitve različnih znanstvenikov, ki so proučevali proces učenja v odraslosti. Eden od stereotipov v preteklosti je bil, da se odrasli težje učijo, si težje zapomnijo abstraktne vsebine ipd. Razvojni psihologi in andragogi so ovrgli tezo o nezmožnosti odraslih za učenje, ugotovili pa so, da poteka nekoliko drugače.

Na učinkovito učenje odraslih pomembno vplivajo številni dejavniki:

- težnja po povezovanju učenja s konkretnimi socialnimi ali delovnimi okoliščinami (lažje je, če nove vsebine povezujemo s svojimi izkušnjami ali si zamišljamo, kako bi novo znanje uporabili pri delu),
- ugotovljene razlike v hitrosti reševanja miselnih problemov (morda moramo res malo več časa nameniti reševanju miselnih problemov kot v mlajših letih),
- sposobnost uporabe učinkovitih strategij za reševanje miselnih nalog z leti naraščajo, saj imamo več izkušenj,
- ciljna naravnost v zvezi z izobraževanjem (bolj nam je zanimivo tisto, kar se nam zdi uporabno).

2. Končno se naučimo učiti. Načinov učenja je kar nekaj, o njih lahko povprašate

druge, svoje učitelje, specializirane ustanove (npr. Svetovalna središča za izobraževanje odraslih, ISIO), pogledate na splet ali poiščete primerno literaturo. Metode je potrebno preizkušati in poiskati zase najprimernejšo, saj je vsak človek poseben.

Strokovnjaki o učenju govorijo, da obstajajo v glavnem trije učni tipi in njihove kombinacije: slušni, ki se najlažje naučijo, če nova znanja slišijo (taki bodo redno hodili na predavanja, učili se bodo preko slušalk), vidni, ki se najlažje učijo z gledanjem (uspešni so pri učenju iz knjig, gledanju posnetkov ipd.) in tipni, ki se učijo »z rokami« – novosti morajo otipati, jih doživeti (veliko se bodo naučili pri vajah, pri seminarskih nalogah, ki od njih zahtevajo različne aktivnosti). Ko iščete primerne metode učenja, poskušajte ugotoviti, kakšen tip učečega ste. Pri tem vam lahko pomagajo omenjena svetovalna središča.

3. Načrtujmo čas za učenje (temu bi lahko rekli tudi osebni izobraževalni načrt). Odrasli, ki se izobražujejo, so v povsem drugi vlogi kot so bili v času rednega šolanja. So zaposleni, imajo družino, krog prijateljev, morda ostarele starše ipd. In vse to je treba nekako spraviti v 24 ur. Strokovnjaki priporočajo, da si odrasli pripravijo osebni načrt in določijo, kdaj bo čas za učenje, kdaj za druge obveznosti, in ga potem uresničujejo. Če se učimo samo dan ali noč pred izpitom, tvegamo, da bomo neuspešni; tako pridobljeno znanje pa nima prav velike vrednosti, saj bomo že dan po jutrišnjem skoraj vse pozabili.

In kako pri učenju lahko pomaga šola?

Na kakovostni šoli osebe dobro ve, kako se učijo odrasli, zato učni proces čim bolj naravna tako, da jim pomaga na poti do znanja. Kako se to odraža? Med drugim tako, da osebe večkrat opravi temeljit pogovor s po-

sameznikom, spozna njegovo preteklo izobraževalno pot, njegove delovne in druge izkušnje, okoliščine, v katerih se izobražuje, morebitne strahove v zvezi z izobraževanjem ipd. To upoštevajo pri razmisleku, kako bodo posamezniku pomagali pri učenju (pripravijo npr. osebni izobraževalni načrt). Pri izpeljavi učnega procesa omogočajo več individualnih pristopov, učenje povezuje z izkušnjami udeležencev, teoretično učenje prepleta s praktičnim delom, uporablja različne učne metode itd. Na šoli spremljajo posameznikovo uspešnost pri učenju, mu nudijo pomoč (nasvete, učno pomoč ipd.). ■

Šola ni kakovostna sama po sebi, kakovostna je toliko, kolikor je kakovostno znanje večine tistih, ki so jo obiskovali.

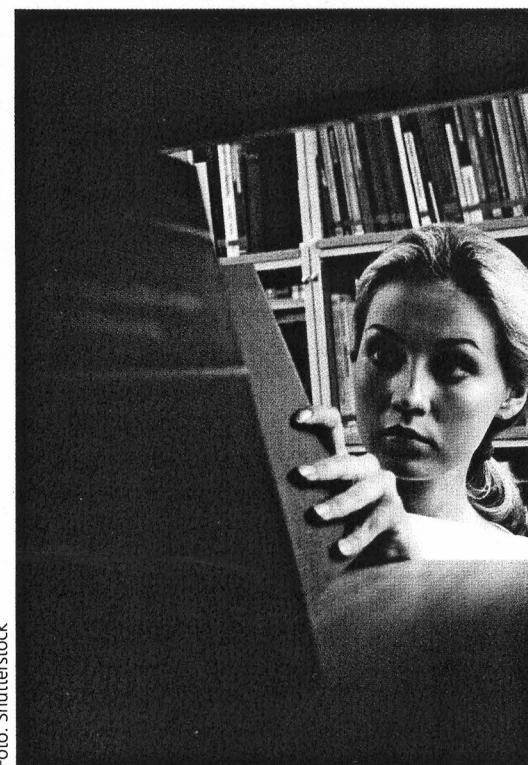

Foto: Shutterstock

Učiti se vse življenje

S pomočjo Borze znanja si v Sloveniji več kot 14.000 ljudi izmenjuje znanja z več kot sto različnih področij.

Božo Ferenčak

Bi se radi naučili poslikave telesa? Pletenja iz slame »doužnjek«? Mogoče brhanja ognja ali igranja na didgeridoo? Podatke o tako nenavadnih znanjih pa tudi o marsikaterih bolj »navadnih« lahko dobite na Borzi znanja, ki v Sloveniji deluje že osemnajsto leto. Borza znanja je informacijsko središče, v katerem zbirajo, urejajo in posredujejo podatke o ljudeh, ki določeno znanje ponujajo oziroma iščejo. »Menjaj znanje, ne sanje« je geslo tega projekta permanentnega in neformalnega izobraževanja, »učete se družbe« in spoznanja, da se učimo vsi, vse življenje in povsod. »Vse od nastanka se lotevamo delovanja s polnim zamahom. Prepričana sem, da bodo borze znanja v veliki meri pripomogle k nadaljnemu širjenju temeljnega spoznanja o vseživljenjski učenju,« je dejala **Edita Flegar**, vodja osrednje Borze znanja Ljubljana.

Dejavnost Borze znanja je neprofitna, namenjena pa je predvsem individualnim uporabnikom, ki v različnih oblikah prostovoljnega in neformalnega združevanja izmenjujejo znanja in informacije, ki prispevajo k njihovi osebni ali poklicni uveljavitvi. »Borza znanja mi ni omogočila le posredovanja svojega znanja na tak ali drugačen način, pač pa tudi spoznavanje novih ljudi. Z veseljem vedno znova ugotavljam, da sem si preko nje pridobila tudi nove prijateljice in prijatelje,« je dejala **Anita Šefer - Maca**, ljubiteljska slikarka, ki piše tudi pravljice, črtice in podobno. Šeferjeva je svoje znanje posredovala že na več delavnicah, v Knjižnici Otona Župančiča pa je razstavila tudi svojo zbirko slik slovenskih gradov.

Po idejni zasnovi ameriške ustanove The Learning Exchange je Borza znanja nastala leta 1992 v sklopu središča za pospeševanje izobraževanja odraslih na Andragoškem centru Slovenije kot poskusni projekt na področju povezovanja neformalnih oblik učenja in izobraževanja odraslih. Od konca leta 1993 je vključena v ponudbo Knjižnice Otona Župančiča in je uporabnikom na voljo v prostorih Mestne knjižnice Ljubljana na Kersnikovi 2. Danes deluje v Sloveniji že deset uspešnih borz znanja,

Vodja osrednje Borze znanja Ljubljana Edita Flegar

Kaj vam ponuja Borza znanja?

- Če se želite nečesa naučiti: podatke o ljudeh, ki vas lahko to naučijo.
- Če želite s svojim znanjem pomagati drugim: podatke o ljudeh, ki potrebujejo vaše znanje in izkušnje.
- Če želite sodelovati v kakšni dejavnosti: podatke o ljudeh, ki se zanimajo za podobne stvari.

poleg osrednje v Ljubljani ima Borza znanja enote še v Mariboru na DOBI, Novem mestu na RIC, Izoli v mestni knjižnici, Škofji Loki na Freisingu ter na ljudskih univerzah na Ptujju, v Celju, Postojni, Novi Gorici in Murski Soboti.

V informacijska središča Borze znanja je vključenih več kot 14.000 ljudi, ki si izmenjujejo znanja z več kot sto različnih področij. Doslej so zabeležili 8000 ponudb znanja in več kot 15.000 povpraševanj po različnih znanjih, med ponudniki in iskalci znanj pa so vzpostavili skoraj 34.000 učnih povezav. Informacije o učnih ponudbah in povpraševanjih posredujejo po telefonu, elektronski pošti ali osebno, posredovanje informacij pa je brezplačno. »Menimo, da bi profitna dejavnost odvrnila od sodelovanja veliko ljudi, ki se sedaj z veseljem in pogosto

Med ponudniki in iskalci znanj so na Borzi znanja doslej vzpostavili skoraj 34.000 učnih povezav.

obračajo na Borzo znanja, še zlasti tiste posameznike, ki imajo zelo redka in cenjena znanja, kot so na primer nekatere stare, domače in umetne obrti, redka strokovna znanja ter znanja o najrazličnejših pristočasnih dejavnostih, namenjenih izboljšanju kakovosti vsakdanjega življenja,« je prepričana Flegarjeva.

Člani Borze znanja ne potrebujejo formalnih dokazil o izobrazbi, o načinu medsebojne izmenjave znanj in informacij ter obliki in načinu oddelitve (brezplačno, za plačilo, v zameno za znanje ali kako drugače) pa se dogovorijo sami med seboj. Na borzi člani prosijo le za povratno informacijo o vzpostavljenem kontaktu in izmenjavi uslug.

Kako torej do storitev Borze znanja? Obiščite ali pokličite najbližjo Borzo znanja, kjer vas bodo zaprosili za nekaj osnovnih podatkov, vi pa jim boste zaupali svoje želje po znanju, informacijah ali spretnostih. Preverili bodo, ali so podatki, ki jih potrebujete, na voljo v njihovi bazi informacij. V tem primeru vam bodo posredovali ime in telefonsko številko ljudi, ki vam lahko pomagajo. Če med uporabniki v njihovi bazi ni nikogar, ki bi lahko zadovoljil vaše potrebe po iskanem znanju, pa se bodo trudili in jih poskusili najti s pomočjo oglaševanja v sredstvih javnega obveščanja. Več o Borzi znanja lahko preberete tudi na spletni strani www.borzaznanja.si.

Učenje je življenje, življenje je učenje. Jezična okretnost, zlasti v tujem jeziku, pa je pogoj za učinkovito osebno in uspešno poslovno komunikacijo. Zato je jezikovni tečaj naložba, ki se kmalu obrestuje. Ta konec tedna je bil na Gospodarskem razstavišču Vseslovenski sejem izobraževanja, štipendiranja in zaposlovanja. Ti pojmi so namreč tesno povezani.

Stran / Page: 73

Doseg / Reach: 0

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 1746 cm2

2 / 5

Namen prireditve je bil dva tedna pred informativnimi dnevi na enem kraju ponuditi pregled vseh različnih izobraževalnih programov, ki so na voljo, od srednjih šol do visokošolskih programov, dodatnega izobraževanja in usposabljanja, jezikovnih tečajev, vseživljenjskega učenja itd. Hkrati so želeli obiskovalcem skupaj predstaviti še druge pomembne informacije, povezane z izobraževanjem. Od tega, kje in kako lahko pridobijo štipendijo, kako lahko uredijo bivanje v času šolanja, katera podjetja omogočajo prakso in katera (prve) zaposlitve, do tega, kateri poklici so obetavni, kako študirati ali se zaposliti v tujini ipd.

Mint IH Ljubljana

V jezikovnem centru Mint, ki so ga odprli v Ljubljani leta 1996, si prizadevajo spodbujati in uresničevati odličnost v jezikovnem izobraževanju, zagotavljati visoko kakovost, uvajati novosti pri učenju jezikov, postavljati visoke standarde in pričakovanja udeležencem, povezovati najboljše domače in tuje znanje in omogočiti kontinuirano izobraževanje svojim predavateljem. V letu 2008 so postali izpitni center univerze Cambridge za izpite KET, PET, FCE, CAE, CPE, BEC za odrasle in izpite za otroke Starters, Movers in Flyers; so edini ponudnik Cambridgeovih izpitov v računalniški obliki. Jezikovni center Mint se je že prej, leta 2006, na povabilo International House World Organisation (IHWO) pridružil skupini, ki ima danes šteje že več kot 150 elitnih šol s 55-letno tradicijo v več kot 50 državah. Od tedaj se imenujejo Mint International House Ljubljana ali skrajšano Mint IH Ljubljana.

Tako kot v mnogih drugih šolah se lahko učite osnovnih jezikov, kot so angleščina, nemščina, francoščina, italijanščina, španščina, pa tudi srbsčine in bosanščine, ruščine, slovaščine, portugalsčine. Jezikovni tečaji Mint International House so interaktivni, s poudarkom na konverzaciji in učenju na primerih, ne le po učbeniku, pod vodstvom prijaznih, razumevajočih in strokovno podkovanih slovenskih in tujih učiteljev. Tuji prihajajo iz različnih držav po svetu in našim slušateljem

Za otroke pravijo, da so kot spužve – prav vpijajo znanje okoli sebe.

Zanimanje za izobraževanje z leti upada. A knjige ne bi smele biti v breme, ampak v užitek.

Mladen Franko, podpredsednik za izobraževanje na Univerzi Nova Gorica

■ Kakšne so izkušnje vaše univerze z izobraževanjem odraslih? Je povpraševanja vedno več ali manj?

Pri izobraževanju odraslih je to izmuzljiv pojem. Tudi študentje so odrasli. A ob uvedbi bolonjske reforme so računali zlasti na vseživljenjsko učenje. Verjetno razmišljate s stališča tistih, ki že imajo neki poklic in se želijo še dodatno izobraževati. Taki so na naši univerzi predvsem v magistrskih in doktorskih programih. V skladu z bolonjskim sistemom pa imajo možnost pridobivanja kreditnih točk, kar omogoča veliko študijsko prilagodljivost.

■ Kažejo za to več zanimanja moški ali ženske?

To je odvisno od študija in programov. Težko bi dal splošno oceno. Po naših programih, ki so zelo usmerjeni v naravoslovje, študirajo predvsem ženske. Zlasti je to značilno za molekularno genetiko.

■ Je Slovencem težko iz lastnega žepa odšteti kaj za dodatno pridobivanje znanja?

Mislím, da v Slovenijo še ni prdrila zavest, da je vlaganje v znanja dolgoročna naložba. Mislím, da se bo morala miselnost na tem področju še spremeniti. Na univerzi smo bili prijetno presenečeni, ker je bil vpis za študijske programe druge stopnje zadovoljiv, čeprav je bil samoplačniški.

■ Katere so prednosti univerze, s katerimi vabite slušatelje?

Obstaja nekaj kazalcev, s katerimi fakulteta meri svojo uspešnost in ki se kaže kot prednost. Naj poudarim naše privlačne, moderne programe, ki jih druge fakultete in univerze ne ponujajo. Mi smo namreč vedno sledili

gospodarskim tokovom in v skladu z njimi prilagajali programe. Zavedamo se, da moramo kot mala univerza iskati svoje tržne niše. Med prednosti gotovo spada tudi razmerje med študenti in učitelji. Šest študentov pride na enega učitelja, kar se pozna pri kakovosti študija. Pohvalimo se lahko tudi z veliko zaposljivostjo študentov, kar nam priznajo tudi druge fakultete. Univerza Nova Gorica letos praznuje 15 let delovanja, a smo še vedno zelo dinamični. Drugo leto, tako upamo, bomo za novo generacijo že začeli graditi nov kampus.

■ Nameravate v kratkem zdajšnjim programom dodati še nove? Malo se usmerjamo tudi v mednarodni prostor, zato so podiplomski programi zanimivi za tuje študente. Načrtov je veliko.

■ Kateri poklici so po vašem zdaj najbolj privlačni?

Pojem »privlačno« ni isto kot »potrebno«. Obstaja prepričanje, da so naravoslovni in tehnični študiji težji in s tem tudi poklici. So pa zelo potrebni. Študentje se množično vpisujejo v družboslovne programe, kjer nastajajo presežki.

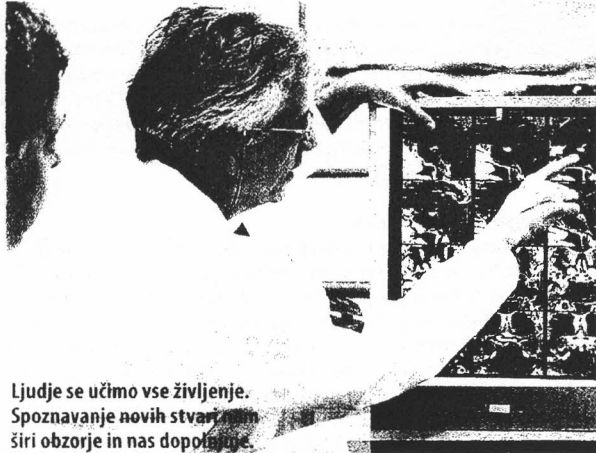
Stran / Page: 73

Doseg / Reach: 0

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 1746 cm²

3 / 5

Ljudje se učimo vse življenje. Spoznavanje novih stvari nam širi obzorje in nas dopolnjuje.

Raziskava o iskanju znanja med odraslimi

Pilotna raziskava je bila narejena že leta 2006, končna pa leta 2007, in sicer na vzorcu 7.200 oseb, starih od 25 do 64 let. Vprašalnik je bil zelo obsežen in je zajemal naslednje informacije: demografske in socialno-ekonomske podatke o izbrani osebi, udeležnost v formalnem izobraževanju, vključenost v različne oblike neformalnega izobraževanja, dejavniki, ki so anketiranega ovirali pri udeležbi v izobraževanju, priložnostno učenje, dostopnost informacij o možnostih izobraževanja, raba informacijsko-komunikacijske tehnologije, jezikovna znanja, kulturne aktivnosti in družbene aktivnosti. Slovenija se je po rezultatih raziskave uvrstila v sredino med 18 državami članicami EU in nekoliko nad evropsko povprečje, ki znaša 35,7 odstotka odraslih, vključenih v izobraževanje v starosti od 25 do 64 let. Rezultati raziskave so pokazali, da se je v Sloveniji v 12 mesecih pred anketiranjem izobraževalo 40,6 odstotka odraslih v starosti od 25 do 64 let. V formalno izobraževanje je bilo vključenih 8,7 odstotka odraslih, v neformalno izobraževanje pa 36,1 odstotka.

Zanimanje za izobraževanje s starostjo upada – izobraževala se je kar polovica populacije odraslih, starih od 25 do 34 let, 45 odstotkov odraslih, starih od 35 do 49 let, in le 27 odstotkov odraslih med 50. in 64. letom. Ženske so se izobraževale nekoliko bolj kot moški, in sicer je bilo v formalno izobraževanje vključenih 9,7 odstotka žensk in 7,7 odstotka moških; neformalno izobraževanje je obiskovalo 37,9 odstotka žensk in 34,5 odstotka moških, v formalno ali neformalno izobraževanje odraslih pa je bilo vključenih 43,1 odstotka žensk in 38,1 odstotka moških. Le 40 odstotkov delodajalcev je bilo pripravljenih plačati stroške šolanja za pridobitev izobrazbe, veliko večje zanimanje so delodajalci pokazali za plačilo stroškov neformalnega izobraževanja za potrebe dela. Več kot 80 odstotkov izobraževanja je potekalo samo ali pretežno zunaj delovnega časa.

omogočajo pristen vpogled v kulturo naroda, katerega jezik se učijo. Metode, ki jih uporabljajo, so dobre, preizkušene in – kar je najvažnejše – zanesljivo pomagajo, da se boste jezika učili hitro in z veseljem. Ankete dokazujejo, da so bila pričakovanja izpolnjena kar pri 92 odstotkih tečajnikov, izobraževanje na tej ustanovi pa bi prijateljem priporočilo 89 odstotkov slušateljev in kar 97 odstotkov jih je bilo zelo zadovoljnih z učiteljem. Vpisujejo tudi otroke od šestih do petnajstih let v celoletne tečaje in dajejo inštrukcije po potrebi.

Jezikovni tečaji potekajo v sodobno opremljenih in prijetnih učilnicah na Vilharjevi cesti 21 v Ljubljani. Slušatelji Mint International House si lahko v njihovi knjižnici brezplačno izposojate tudi tujejezično literaturo, s katero si boste še utrjevali svoje znanje. A časi so težki. Je mogoče priti tudi do kakšnega popusta ali brezplačnih tečajev? Če imate največ peto stopnjo izobrazbe in ste redno zaposleni, ste upravičeni do sodelovanja na javnem razpisu *Znanje uresničuje sanje* Zavoda za zaposlovanje RS, ki krije stroške jezikovnega tečaja do 600 EUR z DDV. Do tega so upravičeni tudi samostojni podjetniki, ki lahko samozaposlitev dokažejo z obrazcem M1/M4. Rokov za prijavo na razpis je več, s tem pa je povezana tudi vaša odločitev, kdaj želite obiskovati jezikovni tečaj na Mint IH Ljubljana.

Jezikovna eksotika

V jezikovni šoli Lingula pa se lahko pogumno lotite tudi učenja švedščine, kitajščine ali japonsščine. Z individualnimi tečaji lahko začnete, kadarkoli želite, v dvoje ali v mini skupini pa, ko oblikujete skupino z dvema ali tremi udeleženci. Na svoji spletni strani pravijo takole: *Kdor vadi v Linguli, nima česa izgubiti. Če namreč jezikovnega tečaja ob vsaj 80-odstotni prisotnosti ne zaključite uspešno, vam v naslednjem semestru omogočimo brezplačno udeležbo na isti zahtevnostni sto-*

Stran / Page: 73

Doseg / Reach: 0

Država / Country: SLOVENIA

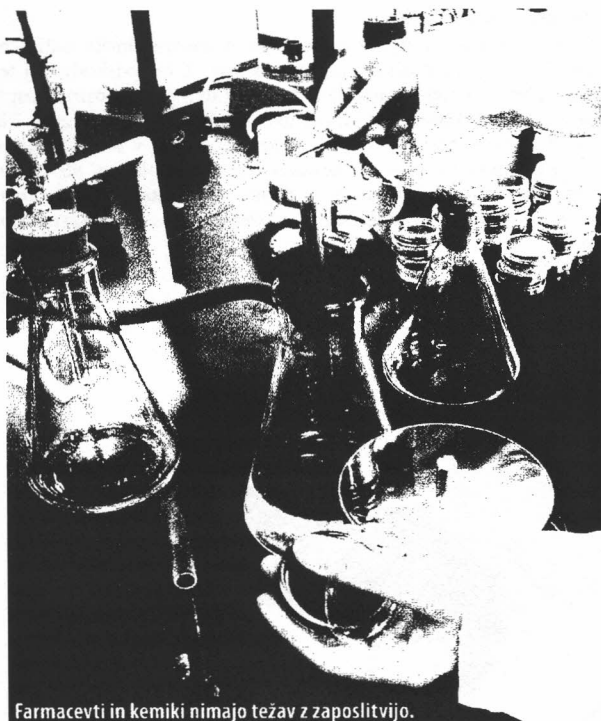
Površina prispevka / Size: 1746 cm²

4 / 5

prji. V jezikovnem centru DOBA si lahko pridobite tudi znanje iz arabščine. Največ raznolikosti pa gotovo najdete v Hiši jezikov. Gre za poučevanje kar osemnajstih jezikov, med drugim tudi grščine, hebrejščine, madžarščine, makedonščine, albanščine in drugih. Vedno bolj prihajajo v ospredje manjše skupine in individualno poučevanje, ki pa je seveda tudi dražje.

Kdaj je čas za začetek

Čim prej seveda, a žal se po navadi tega zavemo prepozno. Vsi vemo, da se majhni otroci z lahkoto naučijo jezika okolja, v katerem odrasčajo, kasneje pa se morajo kar potruditi, če se hočejo naučiti še katerega od jezikov, ki jih v mladosti niso spoznali. Bi se dalo sposobnost spontanega učenja jezika obuditi tudi kasneje v življenju? Taka in podobna vprašanja o tem, kako se možgani naučijo razumeti in govoriti jezik, že od nekdaj zanimajo znanstvenike, zato to področje aktivno raziskujejo. Zelo majhni otroci znajo tako razlikovati foneme vseh možnih jezikov na Zemlji, tudi če določenega jezika prej še nikoli niso slišali, pa naj bodo glasovi francoski, angleški, kitajski ali slovenski. Dojenčki imajo tako že zelo dobro razvit občutek za jezik. Pravzaprav imajo nekakšen univerzalni talent za učenje katerega koli od približno šest tisoč jezikov, kolikor jih imamo danes na Zemlji.

Farmaceuti in kemiki nimajo težav z zaposlitvijo.

Nekaj najbolj iskanih poklicev leta 2009/10

- agronom
- analitiki in snovalci informacijskih sistemov
- delovodja gradbeništva
- drugi strokovnjaki v zdravstvu ipd.
- farmacevt
- finančni svetovalec
- finančnik, revizor, računovodja
- fizioterapevt
- geodet ipd.
- gozdar ipd.
- inženir elektrotehnike
- inženir lesarstva
- inženir strojništva
- kemik
- komercialist za prodajo
- medicinska sestra

Vir: Zavod za zaposlovanje RS (več podatkov dobite na spletu)

Nekateri menijo, da je prava pot hitrega učenja hipnoza. Trdijo, da je tak način učenja tujih jezikov ali podobnih vsebin bolj udoben, hitrejši. Sedite, ležite, se odpočijete in se vmes naučite novih stvari. Velika prednost naj bi bila tudi ta, da novo vsebino posnamete in v samohipnozi v hotelu pred srečanjem v uri ali dveh popolnoma osvežite vse znanje. Pa se je jezika res mogoče naučiti v petih dneh?

Pomanjkanje poklicev

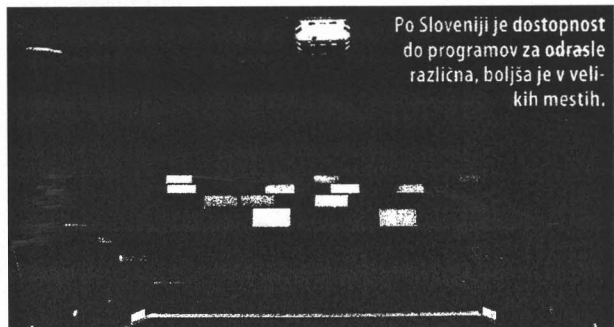
Vsako obdobje prinese nekaj presežkov na nekaterih delovnih mestih, drugod pa primanjkuje primerne kadra. Pomanjkanje inženirjev in inženirskih veščin postaja žgoč problem Evropske unije in lahko ogrozi velike vizije o prihodnosti Evrope. Pomeni resno oviro za hitrejši tehnološki in gospodarski razvoj ter uresničevanje lizbonske strategije. Primanjkuje zdravnikov in medicinskih sester, primernih ljudi v gostinstvu in turizmu. Tako kot drugje po državah Evropske unije tudi pri nas vse bolj primanjkuje natakarev, kuharjev, sobaric in drugih gostinskih in turističnih delavcev. Zaradi kroničnega primanjčovanja deficitarnih poklicev se je ministrstvo za delo lotilo predstavljanja teh. Deficitarni so poklici po programih nižjega in srednjega poklicnega izobraževanja, pri katerih polovice ali več prijavljenih potreb po delav-

Kaj počnemo v Mintu?

PROFESORICA MOJCA HERGOUTH KOLETIČ: »Smo edina jezikovna šola v Sloveniji, ki je mednarodni center za izpopolnjevanje učiteljev po programu CELTA Univerze Cambridge. Najboljše kandidate zadržimo na šoli in s tem zagotavljamo kakovost. Smo edina jezikovna šola v Sloveniji, ki izvaja programe za učitelje za poučevanje poslovnega jezika in za zgodnje učenje, ki zagotavljajo višjo kakovost poučevanja. Smo tudi edina jezikovna šola, kjer imajo učitelji ta dodatna znanja (vsi naši učitelji opravijo to šolanje), s tem pa je zagotovljena kakovost. Smo edina jezikovna šola, ki je pooblaščen izpitni center za izpite Cambridge ESOL (PET, KET, FCE, CAE, CPE, BEC). Veliko naših učiteljev je šolanih za uradne izpraševalce na izpitih Cambridge, zato so tudi priprave na izpite pri nas na najvišji možni ravni. Smo tehnično napredna jezikovna šola, saj že od leta 2000 uspešno poučujemo na daljavo z videokonferenco in s tem omogočamo podjetjem kjerkoli v Sloveniji, da se izobražujejo pod istimi pogoji kot v Ljubljani – brez dodatnih potnih stroškov. Predvsem pa smo šola prijaznih, a ravno prav zahtevnih, strokovno podkovanih in navdušenih učiteljev, ki predano sledimo naše poslanstvu – vašemu znanju!«

Po Sloveniji je dostopnost do programov za odrasle različna, boljša je v velikih mestih.

Stran / Page: 73

Doseg / Reach: 0

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 1746 cm²

5 / 5

cih ni mogoče zagotoviti s prijavljenimi brezposelnimi osebami v isti smeri in stopnji izobrazbe. Gre za poklice, kot so mizar, kuhar, čevljar, urar, zlatar, dimnikar, kamnosek, slaščičar in metalurg, za katere danes med mladimi ni dovolj motivacije. Med najbolj iskanimi poklici za leti 2009 in 2010 so po podatkih zavoda za zaposlovanje tudi agronom, farmacevt, geodet, gozdar, kemik, predmetni učitelj, programer in drugi. A je v teh težkih časih službo, čeprav se najdete med katerimi poklici, težko dobiti.

Odrasli izpopolnjujejo znanje

V sodobni družbi je znanje temeljna gonilna sila razvoja. Izobraževanje in vseživljenjsko učenje kot družbena dejavnost in dejavnost vsakega posameznika sta ključnega pomena za

Nekateri verjamejo, da se je s hipnozami mogoče hitreje učiti tudi jezike.

razvoj vsake družbe. Osveščanju javnosti o vlogi in pomenu nenehnega izobraževanja in učenja v vseh življenjskih obdobjih ter promociji izobraževanja odraslih, zato v različnih nacionalnih in mednarodnih dokumentih namenjajo veliko pozornosti. Andragoški center letno skrbi za zbiranje in objavljanje podatkov o izvajalcih izobraževanja odraslih ter njihovi izobraževalni ponudbi, ki jo vsako leto posebej objavijo v spletnem pregledu (<http://pregled.acs.si>). V primerjavi z drugimi evropskimi državami smo ena redkih držav, ki ima pregled nad ponudbo formalnega in neformalnega izobraževanja za odrasle. Pregled je tudi pomemben vir zbranih informacij o ponudbi izvajalcev izobraževanja odraslih in izobraževalnih programih za strokovno javnost, ki deluje v svetovanju, informiranju in upravljanju človeških virov, kot tudi za politično javnost pri sistemskih in strokovnih odločitvah na tem področju.

Različne šole, ljudske univerze, univerze za tretje življenjsko obdobje, društva, knjižnice, muzeji, galerije in druge ustanove tudi v tem šolskem letu ponujajo odraslim številne možnosti za izobraževanje in učenje. V poročilu za leto 2008/09 so ugotovili, da so svoje programe predstavili 304 izvajalci s 5.321 izobraževalnimi programi. Zbrane so bile javne in zasebne izobraževalne ustanove kot tudi ustanove, katerih primarna dejavnost ni nujno izobraževalna. Možnosti za izobraževanje in učenje odraslih so bile na voljo v vseh slovenskih regijah, vendar se je obseg ponudbe med posameznimi regijami precej razlikoval.

Vlada RS je na seji 7. maja 2009 sprejela *Program izobraževanja odraslih v Republiki Sloveniji za leto 2009*. Iz proračuna se za izvajanje zagotovi 42.152.645 evrov. V primerjavi s preteklim letom je ministrstvo za šolstvo svoj delež sredstev povečalo za 19,7 odstotka, ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve pa za 15,5 odstotka. ■

Nazaj v šolske klopi!

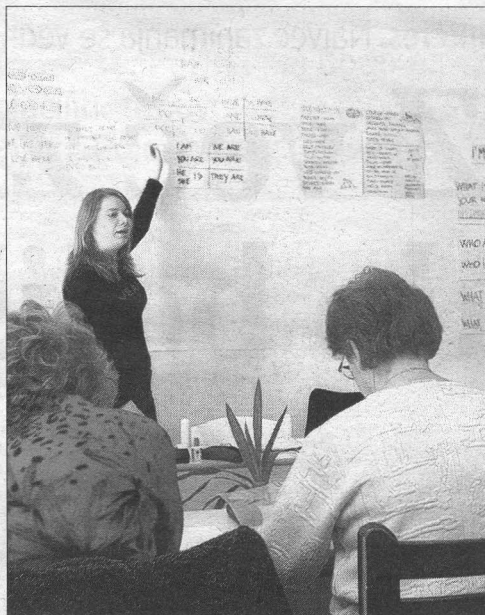
Odrasli. Če želimo rasti, se moramo izobraževati. Je pa veliko takšnih, ki si za to ne vzamejo časa.

» SABINA KRŽIČ

Razlike. Čeprav so časi, ko smo z eno šolo delali v istem podjetju 40 let, minili, so v Sloveniji še vedno ljudje, ki se težko sprijaznijo z dejstvom, da se morajo na novo izobraževati. "Vse večji je prepad med tistimi, ki se učijo in izobražujejo, ker sami vedo, da je to nujno in koristno, ter tistimi, ki tega občutka nimajo in jih to še bolj priklepa na obrobje," ugotavlja Peter Beltram iz Andragoškega centra Slovenije (ACS). Prepričan je, da Slovenija tako razslojena zaradi velikih razlik pri izrabi učenjskih priročnosti še nikoli ni bila.

Znanja ne potrebujejo

Po zadnjih podatkih statističnega urada iz leta 2007 se v Sloveniji ne izobražuje kar 60 odstotkov odraslih od 25 do 64 let, nekoliko več med njimi je moških kot žensk. Bolj se izobražujejo mlajši in tisti z višjo oziroma visoko izobrazbo. Več kot 40 odstotkov vprašanih pa si izobraževanja sploh ne želi, češ da ga za delo, ki ga opravljajo, ne potrebujejo. Drugi razlogi, ki so jih navedli, so bi-

Pred izbiro programa preverite, ali so izvajalci izobraževanja vpisani v razvid ministrstva za šolstvo.

le še družinske obveznosti in zdravstveno stanje oziroma starost (tudi med tistimi od 35 do 49 let). Tiste, ki se ne izobražujejo, pa bi si tega želeli, pa je najbolj ovirala cena izobraževanja ali to, da se ne ujema z njihovim urnikom.

Največ ponujajo jezike

Ponudba izobraževalnih programov je še vedno najboljše na področju jezikov (predvsem angleškega, nemškega in italijanskega jezika), računalništva in izobraževanja za osebnostni razvoj, v zadnjih letih pa se povečuje tudi ponudba s področja poslovnih in upravnih ved. "To so še vedno področja, po katerih je

24dejstva

Kam po informacije o izobraževalnih programih?

- Andragoški center Slovenije,
- regijska svetovalna središča za izobraževanje odraslih,
- CIPS – Center za informiranje in poklicno svetovanje,
- spletni portal Mojaizbira.si (www.mojaizbira.si),
- spletni portal zavoda za zaposlovanje E-svetovanje (<http://apl.ess.gov.si/eSvetovanje/default.aspx>).

največ povpraševanja," pravi Erika Brenk z ACS.

Na ministrstvu za šolstvo (MŠŠ) svetujejo, naj bodo učenci preverijo, ali so izvajalci vpisani v razvid MŠŠ. To lahko preverijo v vsakoletni objavi javnega razpisa za vpis odraslih. Izobrazbe po programu, ki ni javno veljaven, namreč pozneje ni možno uveljavljati. Na MŠŠ opozarjajo, da tak program ne velja ne pri zaposlovanju ne za nadaljevanje izobraževanja, ga pa morda lahko uveljavljajo pri kateri od izobraževalnih ustanov kot predhodno pridobljeno znanje, če jim to priznajo.

✉ sabina.krzic@zurnal24.si

56

milijonov evrov bo Slovenija letos namenila za izobraževanje odraslih. Lani je dala 2,3 milijona več.

Svetovalna središča za brezplačen nasvet

Odrasli so pri odločanju o nadaljevanju izobraževanja nemalokrat prepuščeni samim sebi

TATJANA VRBNJAK

Eno od možnosti, da odrasli pridejo do odgovorov na vprašanja v zvezi z izobraževanjem, ponujajo regionalna svetovalna središča za izobraževanje in učenje odraslih, ki jih imamo v Sloveniji že od leta 2001; razvil jih je Andragoški center Slovenije. Za območje Zgornjega Podravja deluje na Andragoškem zavodu Maribor Ljudski univerzi v Maistrovi ulici 5 v Mariboru. Odraslim, ne glede na starost, status in stopnjo izobrazbe, nudijo

informacije in nasvete o možnostih nadaljnega izobraževanja in tudi učenja, in sicer po telefonu (02 234 11 34), spletu (svetovanje@azm-lu.si) in tudi osebno, pri čemer se priporoča predhodno naročilo po telefonu. Svetovalni pogovor je mogoče opraviti na sedežu središča na Andragoškem zavodu ali na šestih dislokacijah (Ruše, Slovenska Bistrica, Kungota, Lenart, Sladki Vrh in Rače).

"Pogovori s svetovalci za izobraževanje odraslih so brezplačni, saj je dejavnost financirana v sklopu projekta 'Center vseživljenjskega učenja. Tega financirata Evropski socialni sklad in ministrstvo za šolstvo in šport,'" pravi **Alenka Sagadin Mlinarič** z Andragoškega zavoda Maribor Ljudske univerze.

Svetovanje je namenjeno vsem odraslim (tudi mlajšim odraslim nad 15 let,

ki niso vključeni v redno šolanje); tistim, ki si želijo pridobiti prvi poklic, onim, ki imajo nedokončano srednjo šolo in ne vedo, kako jo zaključiti, in celo upokojencem, ki iščejo nasvete o programih za osebni razvoj. V zadnjih letih čedalje bolj narašča delež tistih, ki imajo več kot srednješolsko izobrazbo.

In kako svetujejo? "V praksi posameznik prinese na informativno-svetovalni pogovor vsa doseđanja spričevala; tudi tista, ki se niso zaključila s pozitivnim učnim uspehom. Gre za t.i. postopek priznavanja izpitov in predhodno pridobljenega znanja. Organizatorji izobraževanja odraslih lahko primerjajo vsebine programa, ki ga je odrasli že obiskoval, s predmetnikom, za katerega se želi usposobiti na novo," pojasnjuje Sagadinova.

Kdo se dodatno izobražuje

Razlogi za dodatno izobraževanje so osebni in poklicni, obe področji pa sta med seboj povezani in se dopolnjujeta. Motivacija za dodatno učenje je precej odvisna od starostne skupine in spola. »Za mlajše je pomembnejše, da izobrazba pripomore k večji uspešnosti pri delu in v stroki. Starejši pa se odločijo za izobraževanje zaradi osebnega razvoja in veselja do učenja,« pravi Jasmina Mirčeva, raziskovalka na Andragoškem centru Slovenije (ACS). Ženskam več pomeni uveljavitev v družbi in druženje pri izobraževanju, medtem ko se moški izobraževanja najpogosteje udeležujejo zaradi zahtev delodajalca in grožnje, da bodo izgubili zaposlitev. Najbolj dejavni v izobraževanju so odrasli z vsaj štiriletno srednješolsko izobrazbo, stari od 20 do 49 let in večinoma zaposleni. Manj se izobražujejo odrasli po 50. letu starosti in tisti, pri katerih je formalna izobrazba končana ali nekončana osnovna šola oziroma eno- ali dveletna poklicna srednja šola. Tudi upokojenci niso zelo aktivni in nedvomno je, da posamezniki zunaj trga delovne sile ne kažejo velike potrebe po izobraževanju in učenju, opažajo pri ACS.

«Pogosto zmotno mislimo, da je znanje pomembno le za delo, ki ga opravljamo, ali da obdržimo svoje delovno mesto oziroma da smo ob morebitni izgubi službe pripravljeni, opremljeni z znanjem in veščinami, potrebnimi za novo delovno mesto. Mi pa poudarjamo, da je zelo pomemben osebni razvoj, da rastemo kot posamezniki. Šele ko dosežemo ravnovesje med intelektualno, duševno, duhovno, čustveno in fizično platjo, lahko kot posamezniki delujemo uravnovešeno in zaokroženo.»

Zvonka Pangerc Pahernik, vodja promocijskega in informacijskega središča na Andragoškem centru Slovenije

Vseživljenjsko izobraževanje

Učenje je (lahko) zabavno

Jana Zupančič

Slovenija se med državami Evropske unije po kazalniku udeležbe odraslih v vseživljenjskem učenju uvršča presenetljivo visoko – po podatkih Eurostata iz leta 2008 smo namreč na zavidljivem šestem mestu, prav tako smo po indeksu vseživljenjskega učenja nad evropskim povprečjem, pa vendar ni vse tako razveseljivo, kakor se sliši. Podrobnejši pregled namreč pokaže, da se za dodatno oziroma nadaljnje izobraževanje večinoma odločajo mladi in taki, ki že imajo razmeroma visoko stopnjo izobrazbe, medtem ko slabše izobraženi in starejši nad poznejšim učenjem niso navdušeni. Morda zaradi slabih izkušenj s šolskim sistemom v preteklosti, razmišlja Zvonka Pangerc Pahernik, vodja promocijskega in informacijskega središča na Andragoškem centru Slovenije, a tudi na tem področju stereotipi počasi popuščajo. »Ker izobraževanje ni pomembno le za delo, ki ga opravljamo, ampak tudi za naš uravnovešeni razvoj, zaradi katerega postanemo boljši posamezniki, ki se lahko kakovostno in koristno vključujejo v družbo.«

Foto Oste Bakal/dokumentacija Dela

Vseživljenjsko učenje ne pomeni le učenja iz knjig, ampak tudi predajanje kulturne dediščine in običajev – Med pripravljanjem prleške gibanice.

kar je očitno treba znati – ter računalniškega znanja. Temu je primerno tudi povpraševanje, jezikovnim in računalniškim tečajem oz. programom pa sledi povpraševanje po pridobivanju znanja in veščin na področju osebnostne rasti, poslovnih ved in komuniciranja ... skratka po stvareh, ki človeku pridejo prav pri vsakodnevnem delu. Znanje, pridobljeno v šoli, očitno ni več dovolj, saj je zastarelo, marsikaj tudi neprebivalno, ali pa ni več aktualno, saj

imajo relativno visoko stopnjo dosežene izobrazbe (skoraj 68 odstotkov), med tistimi z nizko stopnjo izobrazbe pa je takih slabih 13 odstotkov (evropsko povprečje znaša 18 odstotkov). Prav tako se za nadaljnje izobraževanje najbolj odločajo mladi, stari od 25 do 34 let (več kot 50 odstotkov), medtem ko je v starostnem obdobju od 55 do 64 let takih le dobrih 22 odstotkov, podobno kažejo primerjave izobraže-

Foto Roman Šipič/dokumentacija Dela

Učenje je lahko hkrati tudi druženje.

na kraju samem ugotavljajo, kdo vse se s tem ukvarja. »Zlasti smo uspešni s kampanjo Zgledi vlečejo, v kateri predstavljamo življenjske zgodbe ljudi, ki navdihujejo: gre za posameznike, ki se jim je uspelo izvleči iz težkih okoliščin in zaživeti bolj prav s pomočjo učenja ali celo formalnega izobraževanja. Tako na neagresiven način prihajamo do ljudi in jih navdušujemo za nekaj, pred čimer bi se sicer radi skrili.« Bistveno je seveda, da ljudje vedo, kam

izobraževanje, če ne gre za brezplačni program, ni na prvem mestu ovir, ki jih ljudje navajajo kot razloge, da se po koncu formalnega šolanja ne izobražujejo. »Bolj je problem čas oz. ujemanje z drugimi urniki v življenju, zlasti usklajevanje s službo in družino, denar je šele na drugem mestu,« je pritrčila strokovnjakinja. Pa vendar se zdi, kot je dodala, da dandanes priložnosti za učenje čedalje bolj in pogosteje prihajajo k posamezniku: »Če samo pogleda-

7 a zaposlene je nepre-
stano nadgrajevanje znanja

Lprav gotovo neizbežna zahteva in to se kaže tudi v njihovem delu, je povedala Zvonka Pangerc Pahernik z Andragoškega centra Slovenije (ACS), osrednje nacionalne ustanove za raziskovanje, razvoj, svetovanje in promocijo na področju vseživljenjskega učenja, še zlasti izobraževanja odraslih. »Ena od naših nalog je tudi spremljanje in primerjava ponudbe izobraževanja, ki je na voljo, pri čemer opažamo, da je največ ponudnikov jezikovnega – jeziki so nekaj,

Slovenija je ena redkih držav, ki je že leta 2004 sprejela resolucijo o nacionalnem programu za izobraževanje odraslih, v kateri so poudarjeni trije vidiki: dvigniti formalno raven izobrazbe, okrepiti izobraževanje in usposabljanje za potrebe trga dela ter konstantno gojiti splošno, neformalno izobraževanje. Za zdaj smo, kakor kaže, na dobri poti, saj se je v primerjavi z letom 2000 leta 2008 za skoraj sedem odstotkov povečal odstotek odraslih (25–64 let) z visokošolsko izobrazbo in za prav toliko padel odstotek ljudi z nizko izobrazbo, medtem ko ostaja odstotek ljudi s srednješolsko izobrazbo na enaki ravni.

se stvari čedalje hitreje spreminjajo in prihajajo vedno nove, temu primerno pa so potrebne tudi nove veščine. Tako ne gre več za to, da se naučiš nečesa novega, kot za to, da se znaš pravilno odzivati oziroma obnašati v sodobnih okoliščinah,« razmišlja sogovornica in postreže s podatki: v letu 2009/2010 je svojo ponudbo objavilo 275 izvajalcev izobraževanja odraslih, med njimi ljudske univerze, srednje šole (SŠ) in enote za odrasle pri SŠ, višje in visoke strokovne šole ter fakultete, zasebne organizacije, zasebne šole, izobraževalni centri pri podjetjih, društva in zveze društev, univerze za tretje življenjsko obdobje, knjižnice, muzeji in galerije ... kar je skupno nanese kar 4590 različnih izobraževalnih programov. »Ta pregled pripravimo za vsako šolsko leto posebej, pri čemer za podatke zaprosimo približno 500 izvajalcev najrazličnejših izobraževanj, od katerih se jih je lani pač prijavilo skupno 275. Nekateri v tem prepoznavajo možnost brezplačne promocije in to so večinoma izvajalci neformalnega izobraževanja.« Celotnega pregleda ponudbe ne izdajajo več v tiskani obliki, ker je bil obseg iz leta v leto zajetnejši, ampak na spletni strani <http://pregled.acs.si>.

Kakor kažejo podatki evropske raziskave o izobraževanju odraslih, v kateri je Slovenija prvič sodelovala leta 2007, se največ izobražujejo tisti, ki že

nimi: pri prvih se jih izobražuje skoraj 48 odstotkov, medtem ko je med brezposelnimi učečih se le 27,5 odstotka. »To zagotovo je problem, saj privilegirane skupine pridobivajo še več, medtem ko drugi zaostajajo. Starejši in tisti z nizko izobrazbo so odrinjeni na rob, zato je prav njim treba v politiki izobraževanja odraslih nameniti največ pozornosti,« razmišlja Pangerc Pahernikova, »še zlasti zdaj, ko zaradi stečajev in zapiranja podjetij nastaja množica brezposelnih ljudi. Izobraževanje je pogosto tista prva pomoč, ki jim jo ponudi država, a jo mnogi, še zlasti starejši in tudi tisti v srednjih letih, pogosto odklonijo. Preprosto zato, ker mislijo, da to ni več zanje. V ozadju je pogosto negativno stališče do šolskega izobraževanja, kakršno je bilo v preteklosti, sicer pa se zdi, da izobraževanje kot nujno zlo doživljajo tudi sedanje generacije.«

Po pogum v svetovalne centre

Eden od ukrepov za presejanje stereotipov in navduševanje ljudi za učenje, kar je ena od nalog ACS, je vsakoletna organizacija Tedna vseživljenjskega učenja (TVU; <http://tvu.acs.si>), med katerim poskušajo s promocijskimi dejavnostmi spremeniti odnos ljudi do izobraževanja, hkrati pa

bi se naučili česa novega, jih k temu spodbujajo novi izzivi na delovnem mestu ali pa se znajdejo v slepi ulici zaradi izgube dela. »Svetovanje ima zelo pomembno vlogo. Ljudje namreč pogosto ne vedo za možnosti, ki so jim na voljo, in ravno naš center je neka kšen vmesni člen med povpraševalci in ponudniki, včasih pa tudi stimulant za pogum, ki ga ljudem morebiti zmanjka pred in med izobraževanjem ter po njem. V Sloveniji obstaja mreža svetovalnih središč, skupno jih je 14 (<http://isio.acs.si/sredisca/>), s čimer poskušamo pokriti celotno državo, torej tudi lokalno raven. Regionalno gledano, so možnosti izobraževanja žal precej različne in neenakomerno razporejene. V osrednjeslovenski regiji, kjer je manj brezposelnosti, je hkrati več ponudbe za zaposlitev in izobraževanje. In nasprotno: tam, kjer je kriza z zaposlovanjem, npr. v pomurski in zasavski regiji, je kriza tudi z izobraževalno ponudbo,« je povedala Zvonka Pangerc Pahernik.

Veliko, med njimi precej brezplačnih programov – financirajo se iz evropskega socialnega sklada – zlasti za brezposelne in starejše ponujajo prav ljudske univerze, je pa res, da so precej oblegani, saj tja brezposelne pogosto pošiljajo tudi zavodi za zaposlovanje. Zanimivo je, da denar, ki bi ga morali odšteti za

mo, koliko univerz imamo v Sloveniji ter kakšno je povprečje vključenosti v vzgojo in izobraževanje: v vrte je vključenih skoraj 90 odstotkov otrok, skoraj 62 odstotkov mladih, starih od 5 do 29 let, v vse ravni šolskega izobraževanja, medtem ko se vseživljenjsko izobražuje slabih 15 odstotkov odraslih (po anketi o delovni sili), kar nas po skupnem kazalniku udeležbe v vseživljenjskem učenju uvršča kar visoko med evropskimi državami.«

(Ne)formalno podajanje znanja

Vseživljenjsko učenje je sicer zelo širok pojem, saj se vanj šteje tako formal-

Andragoški center Slovenije (ACS) od 15. septembra do 14. oktobra vabi državljane RS ter Slovence v zamejstvu in drugod po svetu, da se udeležijo razpisa za priznanja ACS za leto 2010. Priznanja bodo podelili v treh kategorijah: posameznikom in skupinam za dosežke na področju vseživljenjskega učenja ter ustanovam, podjetjem in lokalnim skupnostim za strokovne oziroma promocijske dosežke ter bogatitev lastnega ter znanja drugih. Več informacij na <http://tvu.acs.si/priznanja>.

cdi univerzum
več kot 40 let tradicije

Srednje šole za odrasle
CDI Univerzum
www.cdi-univerzum.si
(01) 583 92 70

Naša klima:

PRIMA (5)

srednje šole:
vzgojitelj predšolskih otrok
ekonomska
administrativna
trgovska
gostinsko-turistična
vrtnarsko-cvetličarska
gimnazija
priprave na maturo
Novo: logistični tehnik
**brezplačna
osnovna šola**

SREDNJA ZDRAVSTVENA ŠOLA LJUBLJANA

Poljanska cesta 61, Ljubljana

www.srednjazdravstvenaljubljana.si

Vabimo k vpisu v programe izrednega izobraževanja s področja zdravstvene nege in oskrbe (srednja medicinska sestra/srednji zdravstvenik, bolničar negovalec, tečajji masaže, NPK-maser/masera, programi pre-kvalifikacij).

Informativna dneva za šolsko leto 2010/11
bosta v soboto, 28. 8., ob 9. uri in v ponedeljek,
30. 8., ob 17. uri. **Vabljeni!**

Informacije: dejan.rudolf@guest.arnes.si, 01/300 16 28

no kot neformalno šolanje, kjer poteka učenje v (ne)institucionalnih okoljih, zraven pa spada tudi priložnostno učenje, npr. o kulturi, ljudeh, običajih ..., ki si ga nabiramo med potovanjem, druženjem z ljudmi z izkušnjami, na neformalnih srečanjih, ki lahko prerastejo svoje okvire in se razvijejo celo v kaj trajnega in/ali formalnega. »Študijski krožki (<http://sk.acs.si/>), ki se jih udeležujejo ljudje s skupnimi zanimanji pod vodstvom mentorja, se včasih spremenijo v kaj resnejšega, njihova vrednost pa je zlasti v medgeneracijskem učenju, saj se skupaj znajdejo različne generacije in si med seboj izmenjujejo znanje. In prav tukaj se pokaže, da je lahko izobraževanje nekaj radostnega, potrebnega, pomembnega, saj hkrati združuje in povezuje ljudi med seboj.« Sogovornica tudi v tem povleče vzporednico s spremembami, ki se utegne-

Foto Ljubo Vukelič
Zvonka Pangerc Pahernik, vodja promocijskega in informacijskega središča na Andragoškem centru Slovenije

jo zgoditi na trgu dela. »Ker država teži k temu, da bi ljudi čim dlje obdržala na trgu dela, bo neprestano izobraževanje in izpopolnjevanje še bolj potrebno, po drugi strani pa bi starejše, ki imajo nakopičenega veliko znanja, lahko zadržali na delovnih mestih v drugačnih vlogah, in sicer kot mentorje, ki bi znanje predajali naslednikom.«

Pa vendar, zakaj je izobraževanje oz. vseživljenjsko učenje tako pomembno za človeka? »Pogosto zmotno mislimo, da je znanje pomembno le za delo, ki ga opravljamo, ali da obdržimo svoje delovno mesto oziroma da smo ob morebitni izgubi službe pripravljeni, opremljeni z znanjem in veščinami, potrebnimi za novo delovno mesto. Mi pa poudarjamo, da je treba zelo veliko poudarka dati tudi osebnemu razvoju, torej, da rastemo kot posamezniki. Šele ko dosežemo ravnovesje med intelektualno, duševno, duhovno, čustveno in tudi fizično platjo, lahko kot posamezniki delujemo uravnovešeno in zaokroženo, ne nazadnje tudi na svojem delovnem mestu. Hkrati pa človek nikoli ne deluje le kot posameznik, ampak biva v različnih skupnostih – družini, soseski, državi –, za slednje je zelo pomembno dejavno državljanstvo. Prav zato si na Andragoškem centru Slovenije prizadevamo, da izobraževanje izgubi negativni prizvok in gre bolj v smeri ozaveščanja pravic, izražanja potreb, sodelovanja in kreiranja politik in praks na vseh ravneh, skratka, želimo okrepiti zavest ljudi, da smo vsi del nekih širših skupnosti ter da imamo pravico in dolžnost sodelovati pri njihovem obstoju in razvoju,« je poudarila Zvonka Pangerc Pahernik.

Veselje do učenja za večjo kakovost življenja

Andrej Polutnik

Slovenija se med državami Evropske unije po kazalniku udeležbe odraslih (25 do 64 let) pri vseživljenjskem učenju uvršča presenetljivo visoko. Po podatkih Eurostata iz leta 2008 smo na zavidljivem šestem mestu, pred nami so le skandinavske države. Pa vendar podrobnejši pregled podatkov pokaže, da ni vse tako razveseljivo, kot je sprva videti. Po podatkih evropske raziskave o izobraževanju odraslih, v kateri je Slovenija prvič sodelovala leta 2007, se največ izobražujejo zlasti tisti, ki že imajo relativno visoko stopnjo dosežene izobrazbe. Takšnih je skoraj 68 odstotkov. Med tistimi z nizko stopnjo izobrazbe jih za dodatno izobrazbo skrbi le 13 odstotkov. Evropsko povprečje je 18 odstotkov.

Več kot polovica tistih, ki se odločajo za nadaljevanje izobraževanja, je mladih med 25. in 34. letom; v starostnem obdobju od 55 do 64 let se dodatno šola 22 odstotkov. Podobno sliko kažejo primerjave med zaposlenimi in nezaposlenimi: prvih se izobražuje skoraj 48 odstotkov, medtem ko je učečih se med brezposelnimi le 27,5 odstotka.

To zagotovo je problem, saj privilegirane skupine pridobivajo še več, medtem ko drugi zaostajajo. Starejši, brezposelni in tisti z nizko izobrazbo so tako v teh kriznih časih potisnjeni še bolj na rob družbe. Prav tem ciljnim skupinam v Andragoškem centru Slovenije, osrednji nacionalni ustanovi za raziskovanje, razvoj, svetovanje in promocijo na področju vseživljenjskega učenja, še zlasti izobraževanja odraslih, posvečajo še posebno pozornost.

Kam po znanje?

Erika Brenk iz Andragoškega centra Slovenije je povedala, da je ena od nalog njihovega centra tudi spremljanje vsakoletne izobraževalne ponudbe, ki je na voljo odraslim. V Sloveniji obstaja precejšnja izbira različnih izvajalcev izobraževanja za odrasle. Naištevil-

venije redno spremljajo in evidentirajo, zbrane podatke pa širši javnosti predstavljajo na spletni strani <http://pregled.acs.si>. V spletnem Pregledu ponudbe izobraževanja odraslih vsako leto objavi svojo izobraževalno ponudbo več sto izvajalcev. V minulem letu je Andragoški center Slovenije za podatke zaprosil približno 500 izvajalcev izobraževanja odraslih. Odzvalo se jih je 275, predstavili pa so več kot 4590 izobraževalnih programov s področja formalnega, zlasti pa neformalnega izobraževanja. Tudi letos pričakujejo velik odziv, saj je to za izvajalce brezplačna promocija.

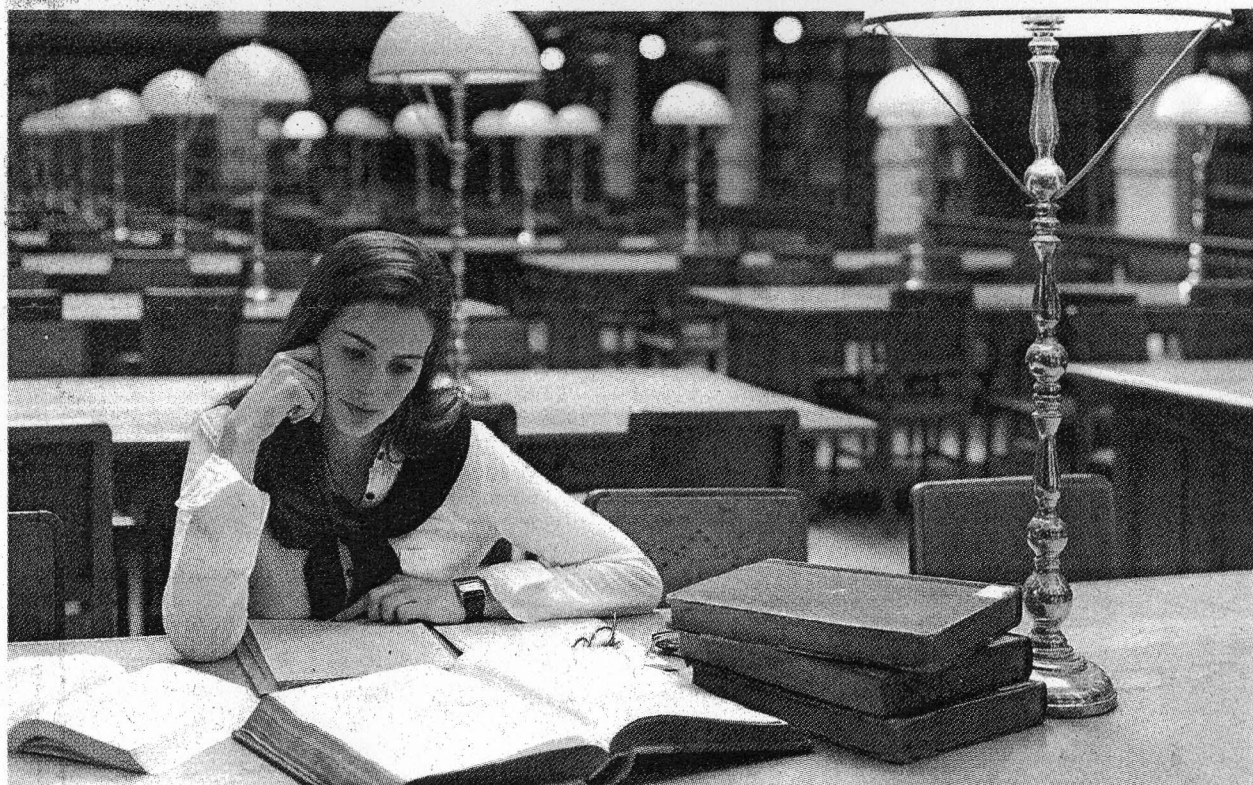
Največ je ponudnikov jezikovnega in računalniškega izobraževanja. Jeziki so nekaj, kar je danes treba znati, pa tudi brez obvladovanja dela na računalniku ne gre. Po tem znanju je tudi največje povpraševanje. Sledi ponudba izobraževanja s področij osebnostne rasti, poslovnih ved in komuniciranja.

Že vrsto let pa opazajo in opozarjajo na zelo neenakomerno porazdelitev izobraževalne ponudbe za odrasle po slovenskih regijah. Ponudba je velika predvsem v osrednjeslovenski regiji, veliko manjša pa drugod. To je zagotovo težava, saj so možnosti za izobraževanje odraslih slabše zlasti v razvojnno ogroženih regijah (pomurska, notranjsko-kraška, zasavska, spodnje-posavska regija).

Ljudje prepogosto ne vedo za različne možnosti, ki so jim na voljo. Oglasijo se lahko v najbližjem svetovalnem središču, kjer bodo dobili brezplačne informacije in svetovanje glede izobraževanja in učenja. V Sloveniji deluje 14 svetovalnih središč, seznam pa si je mogoče ogledati na spletni strani <http://isio.acs.si/sredisca>.

Zgledi vlečejo

»Osrednji promocijski prispevek k preseganju stereotipov in navduševanju ljudi za učenje, kar je ena najpomembnejših nalog Andragoškega centra

Največ se izobražujejo zlasti tisti, ki že imajo relativno visoko stopnjo dosežene izobrazbe.

Slovenije, je vsakoletno prirejanje Tedna vseživljenjskega učenja oziroma TVU,« je povedala **Slavica Borka Kucner** iz Andragoškega centra Slovenije.

S festivalsko uglasenim programom TVU skušajo s promocijskimi dejavnostmi spremeniti odnos ljudi do izobraževanja, hkrati pa na kraju samem ugotoviti, kdo vse je dejaven na področju vseživljenjskega učenja oziroma zlasti izobraževanja odraslih.

V okviru festivala učenja že od leta 1997 podeljujejo tudi priznanja posameznikom, skupinam, društvom, ustanovam, podjetjem in lokalnim skupnostim za posebne dosežke pri uveljavljanju kulture učenja v Sloveniji, pa tudi med Slovenci zunaj meja matične države.

Ob upoštevanju mednarodnih in domačih dokumentov, ki podpirajo razvoj kulture učenja, zlasti izkušen festivalov učenja po svetu, kjer podobno kot pri nas podeljujejo tudi priznanja za posebne dosežke pri učenju odraslih, je mogoče ugotoviti, da se poudarek prenaša s herojev učenja na ambasadorje oziroma zagovornike vseživljenjskega učenja. Priznanja prejemajo ljudje, ki s svojimi dosežki dokazujejo, da si je z učenjem mogoče opazno izboljšati kakovost življenja, naj bodo okoliščine še tako težke. Dobitniki priznanj se zato lahko v javnosti verodostojno zavzemajo za podporo

države in socialnih partnerjev ter razvijanje takšnih oblik vseživljenjskega učenja, ki ljudem omogočajo enakovredno vključevanje v socialno omrežje. Ne le v delo, tudi v društvene, politične, prostovoljske in druge dejavnosti v vseh življenjskih obdobjih in na vseh stopnjah zahtevnosti.

Z razpisom za priznanja poskušajo torej pritegniti ambasadorje učenja, bodisi med posamezniki bodisi med učenci se skupinami, ustanovami, podjetji ali lokalnimi skupnostmi. V minulih štirinajstih letih so javnosti predstavili že 164 dobitnikov priznanj, zglednih primerov kulture učenja.

RAZPIS PRIZNANJ ACS 2010 ZA PROMOCIJO UČENJA IN ZNANJA

(15. september–14. oktober 2010)

KAM PO ZNANJE?

precejšnja izbira različnih izvajalcev izobraževanja za odrasle. Najštevilčnejše med njimi so brez dvoma zasebne izobraževalne organizacije in šole, sledijo jim ljudske univerze, srednje šole in enote za odrasle pri srednjih šolah, višje in visoke strokovne šole ter fakultete. Kot izvajalke izobraževanja odraslih se pojavljajo tudi druge institucije, denimo društva in zveze društev, splošne knjižnice, muzeji, galerije itd.

Ponudbo teh izvajalcev izobraževanja odraslih v Andragoškem centru Slo-

Kdo so letošnji nagrajenci

Najvišje nagrade na področju šolstva podeljujejo že od leta 1966

Državne nagrade, podeljene za uspešno delo v predšolski vzgoji, osnovnem, srednjem in visokem šolstvu ter izobraževanju odraslih kot tudi za življenjsko delo na teh področjih, že nekaj let podeljujejo 5. oktobra, to je na dan učiteljev. Letos so podelili enajst nagrad.

In kdo so nagrajenci? To so **mag. Suzana Antič**, ravnateljica Vrtca Trnovo v Ljubljani. V utemeljitvi je zapisano, da se njena naravnost k inovacijam odraža skozi prizadevanja k izboljšavam na področju komunikacije s starši z uporabo različnih sodobnih medijev in strategij. Predmetna učiteljica **Terezija Draginc**, ki poučuje na OŠ Mirana Jarca v Črnomlju, je v štiriinštridesetih letih pedagoškega dela priljubila matematiko in logiko, predmeta eksaktnega znanja, sistematičnosti in natančnosti, generacijam črnomaljskih otrok. Tretja nagrajenka je **mag. Jožefa Polanc**, ki je večino sedemintridesetletne kariere v šolstvu posvetila vodenju OŠ Domžale, njeno strokovno delo je pomembno zaznamovala skrb za otroke s posebnimi potrebami. **Mag. Valentin Kubale** je v bogati pedagoški praksi vedno iskal nove poti in pristope k poučevanju. Njegova strokovna dejavnost je usmerjena v didaktiko poučevanja posameznih učnih predmetov, o čemer pričajo njegove številne monografije in strokovni članki, ki so bili objavljeni v različnih revijah.

Tomaž Janez Geršak se je kot ravnatelj Srednje agroživilske šole Ljubljana zavzemal za razvoj, dopolnitev in prenovo programov na področju izobraževanja dijakov, odraslih udeležencev in zaposlenih sodelavcev ter tesno sodeloval s predstavniki gospodarstva. Nagrajenec področja visokega šolstva je **dr. Peter Glavič**. V preteklosti je na Fakulteti za kemijo in kemijsko tehnologijo Univerze v Mariboru zasnoval sodoben kurikulum za študij kemijske tehnologije, ki je bil osnova za današnji tristopenjski bolonjski program. Od leta 1995 je eden izmed orga-

Peter Glavič (Marko Vanovšek)

nizatorjev posvetovanja Slovenski kemijski dnevi. Pomembno je vplival tudi na uvajanje raziskovalne dejavnosti v osnovne in srednje šole v okviru projekta "Mladi za napredek Maribora" in gibanja "Znanost mladini". Predlagal je slovensko izrazje za nekatere veličine in definicije ter sodeloval pri prenovi Splošnega tehniškega slovarja in pri prvi izdaji Slovarja kemijske tehnike, ki sta pomembna vira pri tehničnem izobraževanju. V zadnjih letih se prof. Peter Glavič znanstvenoraziskovalno ukvarja s pomenom trajnostnega razvoja, pri čemer je koncept trajnostnega razvoja uvajal na univerze. **Dr. Simona Tancig** je že od leta 1991 ena od vodilnih profesorice na diplomskem in podiplomskem študiju na oddelku za specialno in rehabilitacijsko pedagogiko Pedagoške fakultete Univerze v Ljubljani. Pomembni so njeni strokovni članki, namenjeni učiteljem in drugim strokovnjakom, ki pri delu potrebujejo psihološko znanje ter se srečujejo z otroki in mladostniki s posebnimi potrebami.

Vida Mohorčič Špolar se je na študijski in delovni poti vse bolj intenzivno posvečala področju izobraževanja odraslih. Bila je med tistimi, ki so prispevali k ustanovitvi Andragoškega centra Slovenije leta 1991, obenem pa se je uveljavila tudi v mednarodnem prostoru. Tudi **Ksenija Preželj** in **Darinka Kabelka** sta mnogim generacijam študentov in diplomantov Univerze v Ljubljani dobro znani imeni. Z dolgoletnim poslovodnim in strokovnim delom sta namreč veliko prispevali k razvoju študentskih domov v Ljubljani. **Mag. Loredana Sabaz** je nagrajenka za življenjsko delo na področju šolstva italijanske manjšine in **mag. Valerija Perger** za posebno uspešno delo v zamejskem šolstvu. (Jas)

Praznik koruze v Tropovcih
Slovenske novice, 28.10.2010

V občini Tišina v sklopu murskosoboške ljudske univerze in pod strokovnim vodstvom andragoškega centra Slovenije že 15 let deluje študijski krožek za ohranjanje naravne in kulturne dediščine. Štirinajst njegovih članic se od novembra do aprila vsak ponedeljek srečuje v prostorih osnovne šole.

V obnovljenem vaškem in gasilskem domu v Tropovcih so predstavile jedi iz koruzne moke in zdroba ter izdelke iz koruznega ličja. Obiskovalci so tudi sami lahko izdelovali rožice in punčke, **Marjeta Gabor** iz Vanče vasi pa jih je poučila, kako iz ličja izdelati cekar.

Na kulinarični prireditvi so lahko pokušali: koruzne žgance z belo kavo, ocvirkove pogače iz koruzne moke, pecke na zelnem listu, koruzni kruh, koruzne palačinke, pito iz koruzne moke, koruzno pogačo, koruzno posolanko, koruzno pogačo z jabolki, koruzno gibanico, mafine iz koruzne moke, pico s koruznimi kiflini, mehiško solato s koruzo, tunin namaz s koruzo in kokice.

Obujali so tudi spomine na čase, ko so še kot otroci med pašo živine pekli koruzo, mame pa so za številno družino v kmečki peči pekle raznovrstne koruzne jedi. Zapeli so še nekaj ljudskih pesmi na melodije gančanskega harmonikaša **Štefana Matka**.

Jože Žerdin

V študijskih krožkih do rešitev za spodbujanje socialnega dialoga

Aktualno - sobota, 20.11.2010

Tekst: Jana Petkovšek Štakul

Všeč mi je

LJUBLJANA - Študijski krožki, ki imajo korenine na Švedskem, so demokratična oblika neposrednega dialoga med udeleženci, ki si postavijo konkreten cilj, zaradi katerega se redno sestajajo in ga v zastavljenem časovnem okvirju tudi uresničijo. Na Švedskem so študijske krožke med drugimi uporabljali sindikati in tudi v Sloveniji jih sindikati prepoznajo kot pomembno orodje za odkrit in neposreden dialog.

Tako študijske krožke uvajajo v KSS Pergam, o čemer smo se pogovarjali s koordinatorjem projekta, ki teče tudi ob finančni podpori ESS, mag. **Petrom Virantom**. Podiplomski študij je Virant opravil na Ruskin Collegeu na Oxfordu iz mednarodnega delavskega in sindikalnega gibanja. V svoji magistrski nalogi je predstavil delovanje študijskih krožkov v slovenskih sindikatih.

Neposredni dialog med enakopravnimi udeleženci

"Metoda študijskih krožkov je izrazito demokratična. Odpravlja hierarhične ovire, saj so vsi udeleženci v študijskem krožku, v katerem je najbolj optimalno osem članov, med sabo enakopravni ne glede na to, kakšno funkcijo opravljajo zunaj študijskega krožka. V sindikate smo študijske krožke uvedli z namenom razvijati socialni dialog," je pojasnil Virant.

In zakaj študijski krožki prav v sindikatih ter zakaj prav na temo socialni dialog? "Ker je v središču tako krožkov kot sodelovanja socialnih partnerjev neposreden dialog," odgovarja Peter Virant. "Poleg tega študijski krožki omogočajo sodelovanje tudi delodajalcem."

V sklopu projekta uveljavljanja dela študijskih krožkov v sindikatih bodo v KSS Pergam izvedli skupno šest študijskih krožkov, od tega so štiri že izpeljali. Pred tem so za mentorje študijskih krožkov izobrazili 21 sindikalnih zaupnikov. Mentorji prihajajo z zelo različnih področij, tako iz javnega kot iz nevladnega sektorja, tudi njihova izobrazbena struktura je različna.

Študijske krožke so do sedaj izvedli na ravni javnega sektorja - v sindikatu Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana, na ravni regije ga je izpeljal sindikat Florence, sindikat medicinskih sester v celjski regiji, na ravni celotne panoge ga je izvedel sindikat centrov za socialno delo, izjemnega pomena pa je bil študijski krožek sindikata na področju nevladnih organizacij (SINVO), kjer socialni dialog najbolj pogrešajo.

Vsi krožki so bili pri izvedbi, katere skupna točka je bila socialni dialog, avtonomni. To pomeni, da so udeleženci sami izbirali način, kako bodo socialni dialog promovirali skozi oblikovanje konkretnih izdelkov.

"Tako so na primer v študijskem krožku nevladnih organizacij izdelali vodnik po pravicah zaposlenih v nevladnem sektorju. Z njegovo pomočjo naj bi se zaposleni v nevladnih organizacijah bolj zavedali svojih pravic, pa tudi tega, da je nujno, da socialni dialog poteka ves čas. V nevladnih organizacijah je na področju socialnega dialoga kar velik problem, saj ni dovolj jasna definicija delodajalca, zaradi česar je tudi največ kršitev delovnih obveznosti," je pojasnil Virant, ki že ima tudi pogled v evalvacijo opravljenih študijskih krožkov.

"Evalvacija kaže, da je ta metoda uspešna in da je tak način dela v sindikatih potreben. Vse načrtovane cilje, ki so si jih postavili na področju spodbujanja socialnega dialoga, so tudi dosegli. Jasno pa je, da je treba s študijskimi krožki še bolj intenzivno seznanjati širšo javnost. Namen našega projekta je samoizobraževanje o socialnem dialogu, za načrtovanje socialnega dialoga in promoviranje socialnega dialoga," je poudaril Virant in izpostavil, da je švedska socialna demokracija plod študijskih krožkov in je pravzaprav način življenja, čeprav je ta dejavnost zadnja leta tudi na Švedskem malce zamrla.

S konkretnim ciljem

"Študijske krožke lahko v sindikatih uporabljajo tudi za obravnavo drugih tem, bodisi za vzpostavitev struktur delovanja sindikata ali za izdelavo promocijskega gradiva. To je namreč skupina ljudi, ki se sestane najmanj desetkrat. Ne gre torej za neke vrste debato brez ciljev, pač pa za skupno postavljanje konkretnih ciljev in za natančno časovno določene okvirje, v katerih postavljene cilje tudi uresničijo. Mentor nikakor ni vodja, je le usmerjevalec dela," je dejal Virant.

Več kot sto let študijskih krožkov

Študijski krožki so oblika izobraževanja odraslih, ki ima korenine na Švedskem, nastali pa so okoli leta 1900. Sporva so bili namenjeni tistim, ki niso imeli dostopa do formalne izobrazbe. Potekali so tako, da se je zbrala skupina ljudi in se sama izobraževala. V sedemdesetih letih je bila na Švedskem v študijske krožke vključena dobra četrtina prebivalstva, uporabljali pa so jih predvsem za učenje jezikov, za lažje vključevanje priseljencev v družbo, zelo pomemben del pa so odigrali tudi sindikati, ki so študijske krožke uporabljali za izobraževanje delavcev. Študijski krožki so se deloma prenesli tudi v ameriške sindikate, predvsem v avtomobilski industriji. V Sloveniji so bili študijski krožki najprej povezani z univerzo za tretje življenjsko obdobje, zdaj delujejo samostojno. Edini promotor študijskih krožkov je Andragoški center Slovenije (ACS), ki vodi izobraževanja za mentorje, spremlja delo in ponuja strokovno podporo, pri čemer gre posebej izpostaviti dr. Nevenko Bogataj.

VEČER

Datum: 9.10.2010 - Stran: PODRAVJE, POMURJE

Po funkcionalni pismenosti so Pomurci skoraj na slovenskem dnu

Direktorica soboške Ljudske univerze Vesna Laissani si obeta, da bodo pridobili nove izobraževalne programe, namenjene zviševanju ravni pismenosti odraslih, vse skupaj se začne v družini pri otrocih

Janko Rath

V preteklem šolskem letu so imeli na soboški LU v programu RPO za zaposlene 16 skupin z 212 udeleženci, 37 udeležencev si je pridobilo evropsko računalniško spričevalo. S Pharovim projektom, ki ga je predstavljal 60-urni tečaj, iz leta 2005/2006 so za funkcionalno računalniško pismenost usposobili kar 810 brezposelnih.

Ljudska univerza Murska Sobota se letos srečuje z Abrahamom, njena dejavnost sega tudi na področje izvajanja programov, namenjenih zviševanju ravni pismenosti odraslih, predvsem tistih z deset ali manj leti šolanja, ki jih ponuja Andragoški center Slovenije. Direktorica **Vesna Laissani** opozarja na izsledke ene od raziskav, s kateri so merili funkcionalno pismenost med mlajšimi odraslimi nezaposlenimi (prostovoljci), starimi do 26 let, ki so že šest mesecev ali več prijavljeni na zavodu za zaposlovanje v Murski Soboti in Ljubljani.

Za testiranje so pripravili 28 nalog, s katerimi so merili zmožnost branja, razumevanja, pisanja oziroma tvorjenja besedil in računanja. Vprašalnik so hitreje rešili Ljubljanci. Merjenje je med drugim pokazalo, da pri branju časopisov in revij ni bistvene razlike, drastična se pojavi pri branju knjig, v prestolnici je najmanj eno knjigo v letu dni prebralo prek 75 odstotkov intervjuvanih, v "pomurski prestolnici" le slabih 27 odstotkov. Vprašanje je, ali občani v Murski Soboti nimajo možnosti dostopa do knjig, kar se zdi malo verjetno glede na ponudbo soboške Pokrajinske in študijske knjižnice. Na vprašanje, ali berejo podnapise tujih filmov na televiziji, je zanimiv podatek, da precej več Sobočanov bere podnapise v celoti. Vprašanje, ali to pomeni, da večina Ljubljancev tako dobro obvlada tuje jezike, da jim tega ni treba početi, ostaja neodgovorjeno.

"Skupaj je že osem obstoječih programov in trije novi za izboljšanje pismenosti, kot je npr. 25-urni program družinske pismenosti za starše predšolskih otrok, ki spodbuja pristop staršev, da čim bolj zgodaj razvijajo bralno kulturo otrok, kar je temelj njihove pismenosti," pojasnjuje Laissanijeva. Daljši program z naslovom Razgibajmo življenje z učenjem je namenjen manj izobraženim upokojujencem zato, da jim približajo knjigo. "Glede na to, da je pomurska regija skoraj na zadnjem mestu, si obetamo, da bomo pridobili nove izobraževalne programe in ljudem vrnili ljubezen do knjige. Res pa je, da v Šalovcih že več kot deset let deluje bralni krožek iz sklopa krožkov Beremo z Manco Košir, v enem šolskem letu se 'predela' pet do sedem knjig."

Tudi po nekaterih drugih krožkih motivirajo pismenost. Vseh teh oblik je kar okrog 350, od tečajev opismenjevanja do fakultete. Za promocijo branja skrbijo zlasti v tednu vseživljenjskega učenja in ob

drugih priložnostih. V vseh programih, ki jih izvajajo, sodelujejo različni partnerji, kot so knjižnice, šole, zavod za zaposlovanje. "Sedaj poteka postopek pregledovanja razpisov, obetamo si, da dobimo sedem programov." Poleg omenjenih programov izvajajo še programe računalniške pismenosti za odrasle (RPO), novi program je računalniško digitalno opismenjevanje za uporabo raznih avtomatov, parkirnih ur in podobno. Gre za programe za usposabljanje za življenjsko uspešnost. Veliko se ukvarjajo s pismenostjo Romov in romskih mater.

Direktorica LU MS še spomni na to, da je letošnji 8. september, mednarodni dan pismenosti, potekal pod naslovom Pismenost je najboljšo zdravilo, s poudarkom na neizobraženih ženskah, čeprav se je v zadnjih 20 letih stopnja pismenosti pri moških in ženskah po svetu občutno izboljšala. Leta 2012 se izteče Unescovo desetletje pismenosti. "Funkcionalno nepismen je človek, ki sicer zna brati, pisati in računati, a tega v vsakdanjem življenju ne zna uporabiti. Ne razume preprostih obrazcev, navodil o uporabi zdravil, težave ima pri branju voznega reda, ne prepozna teme krajšega časopisnega članka. To vodi v socialno izključenost in še večjo revščino." Slovenija, ki se po eni od analiz o funkcionalni nepismenosti v EU uvršča na zadnje, 18. mesto, ima sprejeto nacionalno strategijo za razvoj pismenosti in akcijski načrt za razvoj pismenosti za obdobje 2007-2013, ki ga je pripravila Nacionalna komisija za razvoj pismenosti, finančno pa sta ga omogočila Ministrstvo za šolstvo in šport ter Evropski socialni sklad.

Branko Žunec)

Vesna Laissani, direktorica LU MS: "Obetamo si vrniti Pomurcem ljubezen do branja knjig."

BRANKO ŽUNEC

VEČER

Datum: 30.11.2010 - Stran: POMURJE

Abraham ene od treh največjih

Ijudskih univerz v državi

Začeli so z izobraževanjem kmečke mladine, šolami za starše, političnimi šolami ...

(Branko Žunec)

Učenje za vse življenje je vodilo LU MS, ki je med tremi najuspešnejšimi pri nas, na posnetku Vesna Laissani (četrti z leve) s sodelavci.

Ljudska univerza v Murski Soboti (LU MS) se bo 29. decembra srečala abrahama, začela je z izobraževanjem kmečke mladine, šolami za starše, političnimi šolami in projekcijami poučnih filmov za šole, danes so - kot je bilo poudarjeno na včerajšnji tiskovni konferenci - najpomembnejši projekti tega "zavoda za permanentno izobraževanje", katerega vodilo je učenje za vseživljenjsko učenje, Svetovalno središče, Center vseživljenjskega učenja (CVŽU) in nov model svetovanja najbolj ranljivim skupinami, kot so Romi, starejši in ljudje s posebnimi potrebami.

Na začetku sta bila le dva zaposlena, danes jih je 15 redno zaposlenih, ki s sedmimi javnimi delavci letno izvedejo okrog 350 raznih izobraževalnih oblik in izobrazijo približno 10.000 udeležencev, po številu zaposlenih in obsegu dejavnosti je LU MS ena od treh največjih in tudi najuspešnejših v državi. Tako ocenjuje direktorica **Vesna Laissani** in doda: "Marsikatera ljudska univerza se v tem času ni obdržala." V pol stoletja je ustanovo za izobraževanje odraslih vodilo osem direktorjev - **Ante Novak, Aleksander Krpič, Silva Murtič, Ana Bugar, Izidor Stojko, Marjan Čenar, Lilijana Grof** in sedaj Laissanijeva -, petkrat je menjala lokacijo domovanja, leta 1990 je dobila prvo internetno stran. Andragoški center RS ji je podelil znak POKI (Ponudimo odraslim kakovostno izobraževanje), kar pomeni, da zagotavlja sistematično skrb za kakovost storitev na tem področju. Letos bo prihodke prvič v svoji zgodovini povečala na milijon evrov, posluje tudi brez kreditov.

Področje izobraževanja odraslih je predstavil organizator **Danijel Petkovič**, ki je tudi predsednik sveta zavoda, posebej je izpostavil zaposljivost kadrov po končanem izobraževanju, samozaposlovanje ter sinergijo med ekologijo, kmetijstvom in turizmom in iz tega izhajajočimi poklici. O poslanstvu Svetovalnega središča, ki pri LU MS deluje od leta 2001, od sredine 2009 pa v okviru CVŽU, je spregovoril njegov vodja **Alojz Sraka**, dejavnost izvajajo na sedežu v Murski Soboti ter na zunanjih lokacijah v Beltincih, Gornji Radgoni, Ljutomeru in Lendavi ter kot mobilno svetovalno službo na točkah vseživljenjskega učenja pri partnerjih v projektu CVŽU. Partnerjem v svetovalni mreži, skupaj jih je 22, sta se letos pridružila DUO Veržej in Evropsko središče Maribor, ki v Murski Soboti drugo akademsko leto izvaja dva visokošolska samoplačniška izredna študijska programa fizioterapije in zdravstvene nege.

Okroglo obletnico kot LUMS slavi letos tudi poslovna sekretarka **Darinka Tratnjek**, ki je v ustanovi zaposlena že 32 let, "menjala je pet direktorjev" in ji pravijo živi leksikon ustanove, ki je prepoznavna po tem, da koordinira in organizira prireditve Teden vseživljenjskega učenja v konceptu uresničevanja vseživljenjskega učenja, da je nosilec ali partner v številnih projektih - v letih 2008-2010 je bila

vključena v projekt Gruntvig - učna partnerstva na temo Kulturna dediščina - in da izvaja programe od osnovnih šol za odrasle do magistrskega študija, jezikovne tečaje, študijske krožke, usposabljanja za poklice, kot so sobarice, strojniki, viličaristi, keramičarji in drugi. Osrednja prireditev ob jubileju bo jutri, v sredo, 1. decembra, ob 18. uri v soboški grajski dvorani.

Zlati časi ljudskih univerz

Tratnjekova je spomnila na zlate čase Ljudske univerze "po finančni plati in po sproščenih udeležencih", ko so "množično izvajali tečaje strojepisja in delovodske šole" in "udeleženci niso bili pod takim stresom, kot so sedanji, ko nimajo službe in si pridobijo dodatna znanja, a še vedno ne vedo, ali bodo dobili zaposlitev. Nekoč so imeli delo oziroma so jih z boljšo izobrazbo čakala boljša delovna mesta. Predstavljajte si, kje bi danes šivilja, ki opravi tečaj strojepisja, dobila službo!? V 80-ih letih tega problema ni bilo."

BRANKO ŽUNEC

Izobraževanje odraslih - nova niša

V Sloveniji se za vseživljenjsko izobraževanje zanima manj ljudi med 55. in 64. letom kot v drugih državah, vendar smo kljub temu pri vrhu lestvice

Igor Napast

V gospodarski krizi, ko ljudje izgubljajo delovna mesta in ko je težko najti zaposlitev, postajata izobraževanje in usposabljanje izredno pomembni. Poleg tega trend vseživljenjskega izobraževanja promovirajo vse države, vendar se v Sloveniji za vseživljenjsko izobraževanje še vedno zanima precej manj odraslih kot v nekaterih drugih državah. "Delež učečih se v starostni skupini 55 do 64 let je v Sloveniji 4,6 odstotka, kar ni dovolj," pravi **Martina Ni Cheallaigh** iz evropske komisije.

V mariborskem hotelu Habakuk, kjer se je na letnem posvetu o izobraževanju odraslih 2010 zbralo okoli 260 udeležencev, so strokovnjaki s področja izobraževanja ter predstavniki ministrstva za šolstvo in šport in ministrstva za delo, družino in socialne zadeve govorili o razvojnih usmeritvah in izzivih na področju izobraževanja odraslih v naslednjem desetletju, tako na nacionalni ravni kot na ravni Evropske unije. Obe paradigmi namreč izhajata iz dejstva, da je vloga izobraževanja ključna za ustvarjanje novih, boljših razmer. "Posvet je pravzaprav politična in strokovna razprava o dosežkih v preteklih letih, ki so jih določale evropske in nacionalne strategije. Z evropsko strategijo mislim na program usposabljanja in izobraževanja 2010, ki se izteka, z nacionalnim programom pa izobraževanje odraslih. Vse države promovirajo vseživljenjsko učenje, za katero se v Sloveniji še vedno zanima precej manj odraslih kot v nekaterih drugih državah," nam je povedala **Zvonka Pangerc Pahernik** iz Andragoškega centra Slovenije, ki je koordinator posveta. Ob tem dodaja, da Slovenija, kar zadeva kazalce udeležbe, visoko kotira in se na lestvici uvršča takoj za skandinavskimi državami: "Imamo visoko stopnjo udeležbe, ki pa ima svoje ozadje: starejši se ne vključujejo v tolikšni meri, kot bi želeli; mladi, ki so izpadli iz formalnega sistema izobraževanja, potrebujejo posebne vzpodbude, rizična skupina so tudi tisti z nizko stopnjo izobrazbe. Pred nami je veliko izzivov, ki se na prvi pogled zdijo, kot da jih ni, a so." Eden izmed izzivov je tudi v vseživljenjskem izobraževalnem procesu povečati delež starejših, ki naj bi se do leta 2010 dvignil na 12,5 odstotka, "dosegli pa smo 10,8 odstotka", pravi Martina Ni Cheallaigh iz evropske komisije. Ob tem sogovornica dodaja, da se je zanimanje za vseživljenjsko izobraževanje povečevalo vse do leta 2005, od takrat pa opažajo upadanje. "Povedati je treba tudi, da je trend po različnih državah različen," pravi in na vprašanje, kje je viden napredek in kje ne, odgovarja, da je bila leta 2009 prav na vrhu Danska, medtem ko je Švedska malce zdrsnila tudi zaradi "drugačnih strategij". Visoko na lestvici kotirata tudi Finska in Slovenija, ki ji je uspelo 7,3-odstotno udeleženo preteklo leto povečati na 14,6 odstotka, kar pomeni, da se je pri nas udeležba povečala za dvakrat. Številke so obetavne, bi lahko rekli, kljub temu pa previdnost ni odveč, saj se lahko številke statistično povišajo tudi zaradi mladih, ki so predčasno opustili šolanje, in tudi obiskovalcev večernih šol. A kot pojasnjuje Ni Cheallaigheva, "komisija gleda na generalne številke in tudi na sekcije v teh skupinah", pri čemer se je izkazalo, da "se starejši ne udeležujejo izobraževanja". Zakaj ne? "Ker bodo ti ljudje s 65. ali 66. letom začeli novo življenje in naši sistemi še niso ugotovili, da obstaja nova niša za izobraževanje odraslih. Kajti govorimo o medgeneracijskem učenju in upokojenci so še vedno aktivni, imajo izkušnje, za mnoge je tudi travmatično zapustiti delovno okolje, saj ne vedo, kaj bi počeli, zato je torej učenje po upokojitvi, z večjo povezanostjo z mladimi, večjo solidarnostjo, menjavo izkušenj in novih znanj, zelo pomembno,"

odgovarja in kot svetel zgled medgeneracijskega sodelovanja izpostavlja Dansko.

Obetaven trend

V skandinavskih državah model vseživljenjskega učenja kar dobro živi, kljub temu pa se nekaterim poraja vprašanje, zakaj naj bi se starejši sploh vključevali v vseživljenjsko izobraževanje. Martina Ni Cheallaigh v tem vidi predvsem korist na ekonomskem in družbenem področju posameznika, saj so izobraženi posamezniki lažje zaposljivi, **Vinko Logaj** z ministrstva za šolstvo in šport pa pravi, da so razlogi, zakaj naj bi se odrasli in starejši vključili v vseživljenjsko izobraževanje, pri posameznikih različni: "V memorandumu o vseživljenjskem učenju je izpostavljeno, da se učimo vse življenje. Izkušnje na terenu in interes kažejo, da se zaposleni in aktivni ljudje želijo učiti iz različnih razlogov: eni želijo usposabljanje zaradi hobijev, drugi se izobražujejo 'za rezervo', eni želijo nova znanja zaradi delovnega mesta, v tretjem življenjskem obdobju, ljudem po 65. letu, pa so ponujene oblike usposabljanja, s katerimi krepijo intelektualni potencial in se hkrati družijo, s čimer vzdržujemo socialno komponento. Človek je ne nazadnje družabno bitje in tako aktivno preživlja tretje življenjsko obdobje." Poleg tega ima izobraževanje odraslih (kot tudi vseživljenjsko izobraževanje) pomembno vlogo pri izobraževanju mladih, ki so predčasno opustili šolanje, ker jim ni ustrezal način učenja, ki se jim je zdel preveč formalen. "Na Islandiji veliko mladih raje hodi v večerno šolo, podnevi pa delajo v ribiški industriji, ker je delo dobro plačano. Tamkajšnji sistem jih želi vključiti v vseživljenjske učne centre ali večerno šolo, kar pomeni, da imajo možnost izbirati, v katero se želijo vključiti", še dodaja Ni Cheallaigheva.

Programov, ki ponujajo oboje, je vse več. So se stvari spremenile? "Prav gotovo," pravi Pangerc Pahernikova, "zaradi nacionalnega programa oziroma strateškega dokumenta, ki smo ga od leta 2005 do danes skušali uresničevati z vsemi razpoložljivimi sredstvi, se je izboljšala izobrazbena struktura, več je ponudbe za sodobne potrebe za trg dela, več je splošnega izobraževanja. Kot vodja informacijskega in promocijskega središča izobraževanja odraslih vidim, da to ni omejen sistem, kot je recimo šolski, saj je mreža, s kom lahko sodeluješ, mnogo večja."

SIMONA DREVENŠEK